

Αυτή η παράσταση θα ήταν χαστούκι νηηρό...

ΣΤΟ ΤΡΙΣΤΡΑΤΟ της Λαρίσης, στο παλιό Χάνι στο Καϊμακλί διασταυρώθηκαν τρεις θεατρικές «στράτες», το σπουδαίο κείμενο του Robert Schneider, η διεισδυτική σκηνοθεσία του Αιμίλιου Χαραλαμπίδη, η αποτελεσματική ηθοποιία του Λευτέρη Σαλωμίδη. Η ποιότητα της θεατρικής πράξης λειτούργησε ως αγωγός του συγγραφικού λόγου, το πάθος του συγγραφέα μεταδόθηκε στο σκηνοθέτη, η προσαρμογή του έργου στη δική μας πραγματικότητα έγινε με ιδιαίτερο θάρρος, η πρόσωπο με πρόσωπο επαφή του ηθοποιού με το κοινό αναβάθμισε την υποκριτική δουλειά και κατέστησε τους θεατές άμεσους δέκτες του πύρινου μηνύματος.

Αναλυτικότερα. Η γραφή του Schneider είναι πολύ ενδιαφέρουσα. Είναι αυτή που δεν επιτρέπει στο θέμα (η ζωή ενός παράνομου μετανάστη στη χώρα της «υποδοχής» του) να εξελιχθεί σε συναισθηματικό κλισέ, να μετατραπεί σ' ένα σύγχρονο «Κορίτσι με τα σπέρτα».

Πρόκειται για μονόλογο ενός παράνομου μετανάστη από το Ιράκ. Λιποτάκτης στη χώρα του, χωρίς πιθανότητα επιστροφής, με τη ζωή κομμένη προς τα πίσω και προς τα μπρος, χωρίς το δικαίωμα να έχει επώνυμο, να βγάζει κραυγές, να καταλαμβάνει χώρο... Ευφυής, σαρκαστικός, αβάσταχτα θλιμμένος, άγρια διψασμένος για όσα στερείται... Αυτό το «στρώμα» του «εγώ» του ήρωα, αυτή η λανθάνουσα προσωπικότητα συνυπάρχει με το «επίστρωμα» των αντιλήψεων των άλλων. Βρομιάρης, επικίνδυνος, υπανάπτυκτος, άσχημος... Ο μετανάστης από το Ιράκ πρέπει να στριμώξει την προσωπικότητα που είχε κάποτε και που δεν αφορά κανένα στην καινούργια του χώρα διαμονής μέσα στο στερεότυπο που του προτείνουν, να κρυφτεί μέσα στο στερεότυπο για λόγους επιβίωσης. Ο πολυεπίπεδος λόγος του συγγραφέα παίζει ανάμεσα στις δύο υποστάσεις του αφηγητή, το αφήγημα του Σαντ είναι πολλαπλό. Οι φωνές των δικαιοσύνων της ζωής, Ντόπιων, περιπλέκονται με τη δική του, ο δικός του φόβος, ο φόβος του κυνηγμένου, περιπλέκεται με τον ξενοφοβικό πανικό «δικαιωματικά προνομιούχων» Άλλων.

«Βρομιά» του Robert Schneider σε σκηνοθεσία Αιμίλιου Χαραλαμπίδη

Πιστεύω πως ο Αιμίλιος Χαραλαμπίδης επέλεξε το κείμενο του Schneider για το σκηνοθετικό του ντεμπούτο και εξαιτίας αυτής της προκλητικής σ' ό,τι αφορά τη σκηνική απόδοση πολυφωνίας και εξαιτίας της δυνατότητας προσαρμογής του κειμένου στα δικά μας δεδομένα.

Σε πλήρη δημιουργική σύμπτωση με τον Λευτέρη Σαλωμίδη κατάφερε να κάνει μια παράσταση εξίσου πολυεπίπεδη με το κείμενο, με επίπεδα αλληλοκαλυπτόμενα, αλλά ταυτόχρονα διάφανα. Η προσοχή σε κάθε είδους λεπτομέρεια, ο έλεγχος των εξάρσεων, των αφηγηματικών κύκλων, του ρυθμού των επαναλήψεων (το λάιτ μοτίβο «Με λένε Σαντ») - αυτά χαρακτηρίζουν τη συνεργασία του σκηνοθέτη και του μοναδικού ερμηνευτή της παράστασης. Ο Λευτέρης Σαλωμίδης δεν είναι η πρώτη φορά που δηλώνει την αξία του («Τέλος του κόσμου», «Άμλετ Β'», «Γάλα»), πρώτη φορά όμως σηκώνει το βάρος μιας μονοπαράστασης, ενός υποκριτικά πολυεστιακού μονολόγου. Η συνεχόμενη οπτική επαφή με τους θεατές, η μεταφορά της σχέσης του μετανάστη Σαντ με την κοινωνία των Ντόπιων εντός αίθουσας, η δημιουργία της σχέσης ηθικής αντιπαλότητας με το κοινό εναλλάξ με τις σχεδόν τρυφερές εξομολογητικές στιγμές, με άλλα λόγια, τα δύσκολα του ρόλου κατακτούνται από τον Σαλωμίδη. Η αληθινή κορυφή του ρόλου είναι η σκηνή της διπλής κρίσης φόβου, του Σαντ και των Ντόπιων, εκεί πίσω από την πολυθρόνα, κορυφή που επίσης κατακτήθηκε. Τέλος, θ' αναφερθώ στη θαρραλέα πράξη του μεταφραστή και σκηνοθέτη Αιμίλιου Χαραλαμπίδη να μεταφέρει την υπόθεση του έργου από τη Γερμανία του 90' του κειμένου του Schneider στο δικό μας Χωροχρόνο, να κάνει τον Σαντ λάτρη του Ελληνικού πολιτισμού και τους ξενοφοβικούς Ντόπιους... φορείς αυτού του πολιτισμού. Αν η κοινωνία μας ήταν επιδεκτική στα θεατρικά χαστούκια, αυτή η παράσταση θα ήταν χαστούκι νηηρό... Αλλά φευ...

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ